

Landbrugets økonomiske situation og udfordringer

Andersen, Johnny Michael

Publication date:
2011

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Andersen, J. M., (2011). *Landbrugets økonomiske situation og udfordringer*, 2 s., sep. 19, 2011. FOI Udredning Nr. 2011/25

FOI Udredning

Landbrugets økonomiske situation og udfordringer

Johnny M. Andersen

FOI Udredning 2011 / 25

Landbrugets økonomiske situation og udfordringer

Forfatter: Johnny M. Andersen

Fødevareøkonomisk Institut

Københavns Universitet

Rolighedsvej 25

1958 Frederiksberg

www.foi.life.ku.dk

Landbrugets økonomiske situation og udfordringer

Generelt er landbrugets økonomiske situation præget af faldende afregningspriser og stigende priser på indsatsfaktorer. Herved er sektorbytteforholdet faldet. Da reduktionen i sektorforholdet ikke er imødegået af en tilstrækkelig stor stigning i produktiviteten, er indtjeningen formindsket. Erhvervets gæld har samtidig været stigende, hvilket har resulteret i øget renteudgifter og dermed en yderligere reduktion i indkomsten.

I de senere år har der dog været en forsigtig vækst i de fleste OECD-lande og en kraftigere vækstrate i de store udviklingslande, hvilket har fået efterspørgslen efter fødevarer til at stige igen med højere afregningspriser til følge. Herved er sektorbytteforholdet steget, og da produktiviteten fortsat er stigende, er indtjeningen også vokset i de senere år. Samtidig har landbruget også nydt godt af de historisk lave renter i de senere år, hvilket yderligere har bidraget til at øge indkomsten.

Tabel 1. Jordbrugssektorens indkomst, mio. kr.

	2005	2006	2007	2008	2009*	2010*	2011*
Produktionsværdi	54.237	56.030	60.541	67.015	59.660	61.918	66.679
Landbrugsmæssige tjenester mv.	2.787	2.745	2.619	3.208	3.222	3.294	3.347
Forbrug i produktionen	38.638	40.387	45.371	51.869	45.902	46.567	50.412
Bruttoværditilvækst i producentpriser	18.386	18.388	17.789	18.354	16.980	18.644	19.615
Produkttilknyttede driftstilskud	272	267	266	263	262	336	263
Generelle driftstilskud	6.988	7.500	7.352	7.742	7.508	7.382	7.301
Direkte driftstilskud i alt	7.260	7.767	7.618	8.005	7.770	7.718	7.564
Skatter og afgifter	977	1.038	1.017	1.081	1.132	1.245	784
Bruttofaktorindkomst	24.669	25.117	24.390	25.278	23.618	25.117	26.395
Afskrivninger	7.302	7.535	7.813	8.159	7.735	7.453	7.351
Lønnet arbejdskraft	4.672	5.047	5.352	5.733	5.929	6.195	6.299
Nettoestindkomst	12.695	12.535	11.225	11.385	9.953	11.470	12.745
Forpagtningsafgift	2.074	3.147	3.211	3.410	3.324	3.290	3.256
Renteudgifter, netto ¹⁾	7.541	7.734	9.797	17.452	12.359	8.665	8.943
Finansielle omkostninger, netto²⁾	9.615	10.881	13.008	20.862	15.683	11.955	12.199
Indkomst efter finansielle poster	3.080	1.654	-1.783	-9.477	-5.730	-485	546
<i>Sektorbytteforhold. Indeks. 2005 = 100</i>	<i>100,0</i>	<i>98,7</i>	<i>97,6</i>	<i>94,0</i>	<i>86,2</i>	<i>92,7</i>	<i>92,2</i>
<i>Totalfaktorproduktivitet. Indeks. 2005 = 100</i>	<i>100,0</i>	<i>100,8</i>	<i>101,6</i>	<i>105,1</i>	<i>110,1</i>	<i>109,8</i>	<i>112,7</i>

Anm. Forbrug i produktionen, og dermed også Bruttofaktor- og Nettoestindkomsten, er opgjort før direkte og indirekte bankomkostninger.

1) Incl. ekstraordinært stort tab på kursregulering af fremmed valuta samt tab på finansielle instrumenter på knap 5 mia. kr. i 2008.

2) Excl. inflationsbetingede debitorgevinster, netto, som er øget fra 3,1 mia. kr. i 2005 til forventet 4,1 mia. kr. i 2011.

Kilder: Baseret på FOI (2011): Landbrugets økonomi 2010.

Indkomsten efter finansielle poster, dvs. det restbeløb, som skal anvendes til at aflønne brugerfamilien og forrente egenkapitalen, er dermed igen blevet positivt, men niveauet er fortsat beskedent. Det skal imidlertid også tilføjes, at den fortsatte inflation har udhulet landbrugets nettogæld, hvilket har bidraget til en øget forbrugsmulighed.

Ovenstående gælder for erhvervet som helhed. Svineproducenternes har imidlertid ikke i samme grad været begunstiget af højere afregningspriser i de senere år, idet højere svinepriser næppe kan forventes uden europæiske produktionstilpasninger. Det skyldes, at efterspørgslen er for lille i forhold til udbuddet af svinekød.

Landbrugets udfordringer

Landbrugets produktivitetsudvikling. Landbruget skal være innovativt, hvis erhvervet skal overleve på sigt. Sammenligning af produktivitetsudviklingen i det sidste årti viser imidlertid, at hovedparten af de øvrige EU-lande har formået at øge produktiviteten i højere grad end dansk landbrug¹.

Sektorbytteforholdet er samtidig faldet mere for dansk landbrug end for hovedparten af de øvrige EU-lande. Dansk landbrugs evne til at skabe indtjening (økonomisk produktivitet) er dermed reduceret i forhold til hovedparten af de øvrige EU-lande. Denne konklusion gælder for landbruget som helhed, men det skal i den sammenhæng erindres, at primærlandbrugets sammensætning af produktionen varierer blandt de respektive EU-lande. Resultatet gælder derfor ikke nødvendigvis for alle produktionsgrene.

Truende konkurser. De danske ejendomspriser på landbrug kulminerede i 2008 efter lang tids uafbrudt stigning. Siden er ejendomspriserne faldet markant, hvilket har resulteret i højere gældsprocenter på de enkelte bedrifter. For især de nyetablerede producenter, som i forvejen er meget forgældet, kan det have medført teknisk insolvens.

Ejendomspriserne synes nu at have stabiliseret sig på et nyt lavere niveau. Ved stigende renteniveau vil der imidlertid komme et fornyet pres på ejendomspriserne. Det er derfor væsentligt, at den stigende indtjening i de senere år anvendes til at konsolidere bedrifterne. Den lave indtjening blandt svinebedrifterne gør det imidlertid vanskeligt at nedbringe gælden. Ved yderligere fald i ejendomspriserne, vil de svineproducenter, som i forvejen har en høj gældsprocent, derfor i særdeleshed være konkurstruede.

CAP 2013. I dette efterår fremlægger EU-Kommissionen sit lovforslag til reformen af den fælles landbrugspolitik. Den konkrete udformning af reformen er ukendt, men det er på forhånd bebudet, at reformen vil indeholde en udligning af enkeltbetalingsstøtten mellem EU-landene. Da enkeltbetalingsordningen i Danmark beløber sig til knap 7 mia. kr. årligt, kan det selvsagt have store indkomstmæssige konsekvenser for landbruget.

¹ Det skal dog pointeres, at det i den sammenligning ikke har været muligt at udskille de direkte og indirekte bankomkostninger af opgørelsen. Det er ikke uvæsentligt, da dansk landbrug suverænt er det mest forgældede landbrug i EU. Det vurderes imidlertid, at selv om de direkte og indirekte bankomkostninger kunne udskilles, ville den danske produktivitetsudvikling fortsat være middelmådig.